

Asia: VN/9914/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 17 §:n kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Ei

Perustelut ja lisähuomiot

Pohjois-Savon hyvinvointialueen suun terveydenhuollon peruspalvelut ja erityispalvelut eivät kannata esitystä. Esitys vaarantaa mielestämme potilasturvallisuutta eikä kustannussäästöjä todennäköisesti tule.

Perustelut:

Yhteistyö teknikoiden ja hammaslääkärien välillä on ensiarvoisen tärkeää. Molemmilla ammattiryhmillä on oma osaamisalueensa ja molempia tarvitaan hyvän hammasproteettisen työn tekemisessä.

Proteettinen hammashoito on osa potilaan kokonaishoitoa. Ennen proteettisen hoidon toteuttamista, potilaan suu vaatii huolellista tutkimusta ja hoitoa etukäteen, jäännöshampaiden ennusteen arviointia ja proteettisen rakenteen suunnittelua näiden seikkojen pohjalta. Suomessa ainoastaan hammaslääketieteen lisensiaatti voi diagnoosoida suun sairauksia, ja hammaslääkäri vastaa lain mukaan niiden hoidosta (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 4.luku 22§). Erikoishammasteknikoilla ei ole koulutusta diagnosoida suun sairauksia eikä tulkita röntgenkuvia.

Irto- ja irtoproteettinen hoito rankaproteeseilla ja levyosaproteeseilla vaatii lähes aina hampaiston preproteettista hoitoa hiomalla hampaista, korjaamalla purentatasoa sekä hiomalla upotuksia ja ohjaavia pintoja. Näitä toimenpiteitä joutuu usein tekemään myös irtoproteettisen hoidon aikana.

Erikoishammasteknikko ei pysty näitä toimenpiteitä tekemään, koska välineistö ja koulutus puuttuvat. Erikoishammasteknikoilla ei ole myöskään vastaanotolla samoja valmiuksia kuin hammaslääkärien vastaanotoilla, esimerkkinä ensiapulääkkeiden saatavuus.

Implanttien suhteen erikoishammasteknikoilla ei ole koulutusta eikä mahdollisuutta arvioida sopivien jatkeiden valintaa, eikä koulutusta hoitaa implantteihin liittyviä ongelmia. Implanttahoito on erityisesti pitkälle menevää erikoishoitoa, joka vaatii koulutusta ja perehtymistä.

Emme usko, että esityksen mukaisesti syntyy kustannussäästöjä. Erikoishammasteknikko on aikaisemmin laskuttanut teknisen työn. Nyt lisäksi tulisi hammaslääkäriin kliinisen työn sijaan erikoishammasteknikon työn hinta. On myös mahdollista, että kustannukset voivat nousta potilaalle jopa korkeammaksi. Teknikoiden hinnat ovat julkisella puolella kilpailutettu ja kustannukset valmiiksi matalat. Mikäli potilas joutuu proteesien teon valmistamisen aikana tai sen jälkeen käymään hammaslääkäriin vastaanotolla, voi näistä käynneistä tulla yllättäviä lisäkuluja.

Asetuksesta ja perustelumuihistiosta ei käy ilmi vastuukysymykset ongelmatilanteissa. Potilailla täytyy olla turva potilasvahinkojen ja hampaistolle mahdollisesti aiheutuvien ongelmien osalta, esimerkkinä virheelliset purentatasot, jotka voivat aiheuttaa väärintoteutettuna potilaalle laajoja, pysyviä kiputiloja.

Valvonta on ollut haasteellista ja mikäli asetusta muutetaan, pitäisi pystyä varmistamaan, että potilaalla on irtoproteettiä varten hammaslääkäriin lähete sekä potilaan hammaslääketieteellinen hoito on tehty ja tarvittavat röntgenkuvat on otettu sekä hammaslääkäri on arvioinut, että proteettisen työn voi tehdä erikoishammasteknikko.

Osaproteesien avulla tehtävä proteettinen hoito on erittäin vaativaa, toisin kuin perustelumuihistiossa väitetään. Hoito vaatii syvällistä ymmärrystä jäännöshampaiston tilasta ja proteesien vaikutuksesta ku-doksiin. Irtoproteettiseen hoitoon usein liittyy myös kiinteää proteettista hoitoa.

Hammaslääketieteen lisensoijateille opetetaan nyt ja jatkossakin proteettisen hoidon suorittaminen osana perustutkintoa. Proteettinen hoito osaproteeseilla on luonteva osa kokonaisuhoitoa, jonka hammaslääkäri tekee potilaalleen. Proteettisen työn pilkkominen pois tästä kokonaisuudesta ei tuo mitään etua, mutta lisää riskejä hoidon epäonnistumiseen.

Erikoishammasteknikoiden täytyy tehdä potilasasiakirjamerkinnot samalla periaatteilla kuin muuallakin terveydenhuollossa, ja merkintöjen tulisi myös näkyä Kanta-palvelussa. Varsinkin tämä on tärkeää silloin, jos hoito jakaantuisi hammaslääkäriin ja erikoishammaslääkäriin vastaanotoille.

Protetiikan ja hampaiston kontrollointi kuuluu hammaslääkärille osana suun terveyden kokonaisuhoitoa. Proteettiseen hoitoon kuuluu aina ylläpitohoito ja kontrollointi, joka edellyttää hammaslääkäriin vastaanottoa ja koulutusta.

Jussila Tuija

Pohjois-Savon hyvinvointialue - Pohjois-Savon hyvinvointialueen suun
terveydenhuollon peruspalvelut ja erityispalvelut